

Rusya'daki süreklilik ve kesintiler

DR. HÜLYA DEMİRDİREK
TEPAV
RUSYA MERKEZİ/YÖNETİŞİM
RUSYA FEDERASYONU'NUN DTÖ
ÜYELİĞİ:TÜRKİYE-RUSYA TİCARİ
VE EKONOMİK İLİŞKİLERİNE
ETKİLERİ
ULUSLARARASI KONFERANS
11 HAZİRAN 2013

“Doing business in Russia is a serious business”

- Rusya’da yatırım yapma ciddi bir iş sektörü...
- Alfabe farklı, belirsizlikler çok, kurumsallaşma az, yerel durum ve ilişkileri iyi bilen “çevirmenlerin” desteğine ihtiyaç var.

Rus kimliği: Dođululuk – Batılılık

- Rus kùltürünün "Dođu" veya "Batı" ya yakınlığı hep tartışma konusu olmuştur (Slavistler, Batıcılar, Avrasyacılar).
- Slav grupları ve Rusya'daki diğer halklarla etkileşim içinde olmuş,
- Ticaret, teknoloji, dil, din, siyaset ve sanat konularında alış verişte bulunmuştur.

Temalar

- küçük harfle kültür
- Tarihsel ve kültürel süreklilik ve kesintiler
 - Sovyetler (kültürel ve sosyolojik olan)
- Sovyetler sonrası eğilimler

küçük harfle kültür

- kültür : üyesi olup da tanıyanların kızdığı ya da güldüğü davranış biçimleri, inançlar, eğilimler...
- kültür neye denirse densin dinamiktir, zor değişir ama değişir,
- kültür geçişkendir,
- kültür ortak kullanıma, sahiplik iddalarına açıktır (kahve, baklava, helva...)

Kültürel ve sosyolojik olanın karşıtlığı?

- Rusya tarihçilerin ve sosyal bilimcilerin derin kültürel eğilimler üstüne tartıştığı bir ülke
- Çağdaş Rus kültürel repertuarının ardında
 - Rus devletinin bin yıllık mirası
 - Sovyetler Birliği

SSSR/SSCB

- Devlet kapitalizmi?
- Güçlü devlet?
- Ekonomik güç sahibi olmak için politik güç gerekiyordu.

Kültürel ve sosyolojik olanın karşıtlığı?

- Sovyet mirasının içinde, baskılandığı için, özel ve devletin olmadığı “samimi kamusal alanlarda” yaşatılmış eski Çarlık sanat ve edebiyat mirası da yer alır.

Kültürel ve sosyolojik olanın karşıtlığı?

- Sovyetler Birliğinde aydınlar, sanatçılar ve öğretmenler onlarca farklı kültürel mirası ve ulusal dil korumuş.

Kültürel ve sosyolojik olanın karşıtlığı?

- Stalinizmin en baskıcı yıllarında bile özel hayat alanı, güçlü aile ve dostluk bağlantıları sayesinde bugüne ulaşan devrim öncesi mirastan sözedilebilir.

Kültürel ve sosyolojik olanın karşıtlığı?

- Sovyet okul ve üniversite öğrenci nesillerine öğretilen saygı ve çalışma disiplini, devrim öncesi edebiyat ve sanatı büyük klasik çalışmaları ile Çarlık döneminin bir mirasını korudu.

Kültürel ve sosyolojik olanın karşıtlığı?

- Aktif ve pasif mizah
 - Kitlelerin en az politik gözüksükleri anlarda da direnç gösterdiklerinin işaretiydi.
 - Mücadele etmeyen espri (Sloterdijk 1987)

Sovyetler Sonrası Rusya:1990'lar

- Rusya'da, diğer ülkelerden farklı olarak, mülkiyet hakkı, sözleşmenin önemi gibi bazı temel konularda önemli ölçüde belirsizlik mevcuttu.

Sovyetler Sonrası Rusya:1990'lar

- Rusya Bilim Akademisi'nin Sosyoloji Enstitüsü tarafından yapılan bir araştırma sonucunda, iş adamlarının yaklaşık üçte ikisi rüşvet vermeye hazır olduklarını, 10 iş adamından 8 ise vergi kaçırmanın ve yolsuzluğun uygulanabilir iş taktikleri saydıklarını ortaya çıkarmıştır (1998).

Sovyetler Sonrası Rusya:1990lar

- Yabancı firmalar ise ya kendilerine soyutlayarak yatırım yapmaya ya da çoğu örnekte olduğu gibi kurallara ve koşullara ayak uydurmaya çalışıyorlardı.

Sovyetler Sonrası Rusya:1990lar

- Sovyetler zamanından kalma enformal(kayıt dışı) pratiklerin uygulayıcıları, devlet yolsuzluk yapmadan işleyebilecek kurumlar ve mekanizmalar sağlamadığı için güçlendi ve dönüşümün yükünü taşıdılar.

Sovyetler Sonrası Rusya

- Yolsuzluk kuralsızlık demek değil
- Kurallar başka, oyuncular ve aktörler, kimi kez de bedeller farklı

Yasal ve yasal olmayanın birlikte işleyişı

- Yazılı olmayan kuralların çiğnenmesi yazılı /yasal kuralların araya girmesi sonucunu çıkarabilir, bu yüzden yazılı olmayan kuralların izlenmesi yazılıların izlenmesi kadar önemli olmaktadır.
- Khodorkovskii'nin yazılı olmayan kurallara uymadığı için elindekileri kaybettiğı ve hapse girdiğı söylenir.

Yasal ve yasal olmayanın birlikte işleyişı

- Önceleri aşağıdakilerin bağlantıları ve destek ağıları güçlüydü ve üst yalnızdı, şimdi yukarıdakilerin bağları güçlü. Aşağıda tek başına mücadele eden insanlar vardır.

Yasal ve yasal olmayanın birlikte işleyişı

- Yeni kayıt dışı uygulamaların know-how'ını bilmek için yeni kurumlarla çalışmak ve hukukun doğru tarafında kalmak gerekiyor.

Yasal ve yasal olmayanın birlikte işleyişı

- Bu enformel pratikler sadece dostluk ve bağlantıların kullanılması değil uzmanlık ve yasal haklar konusunda ciddi birikim gerektiriyor.

Yasal ve yasal olmayanın birlikte işleyişı

- Kayıt dışı uygulamaları toplumda neler olup bittiğinin iyi göstergelerinden biridir.
- Rusya'da sosyalizm sonrası kayıt dışı uygulamaların artık Batı demokrasilerindeki kayıt dışı uygulamaların benzemeye başladığını ve bunu olumlu bulan analistler var.

DTÖ den sonra?

- Sovyet pesimist ve Sovyet optimist farkı:
- Pesimist bir şeylerin daha da kötü olabileceğini düşünemez.
- Optimist bir şeylerin daha da kötü olabileceğini düşünür.

DTÖ den sonra?

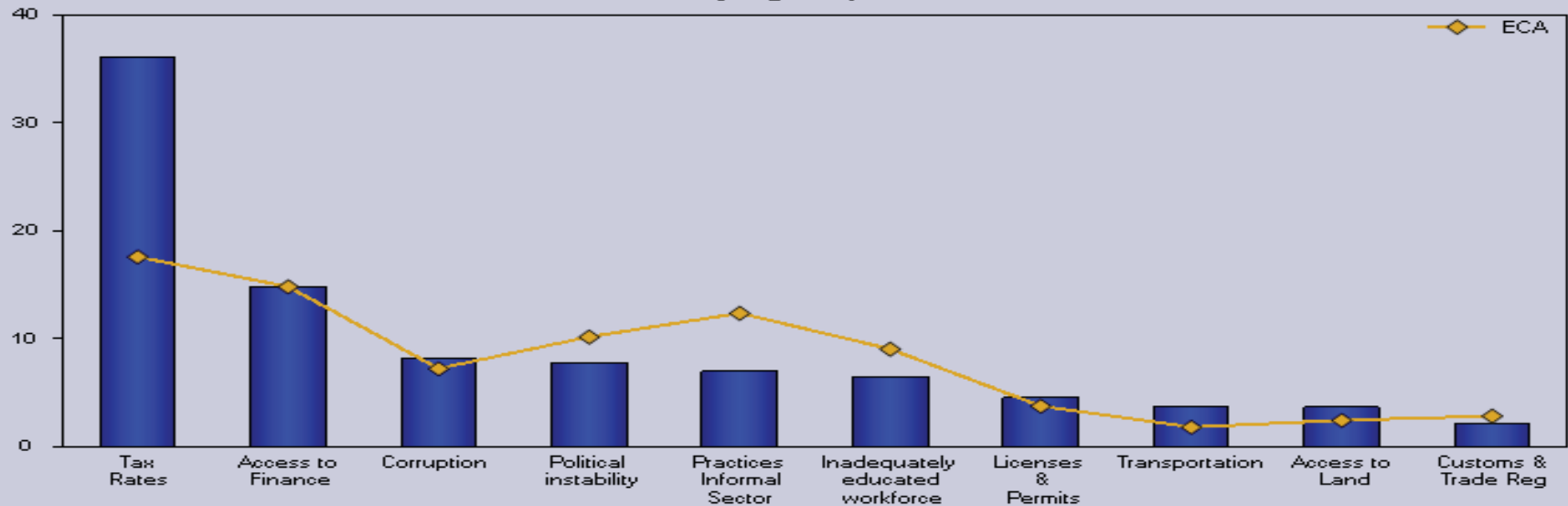
- Rus pesimist: DTÖ' ye üyelik hayatı daha kötüleştirmez.
- Rus optimist: DTÖ' ye üyelik hayatı iyileştirmeden önce kötüleştirir mi der acaba?

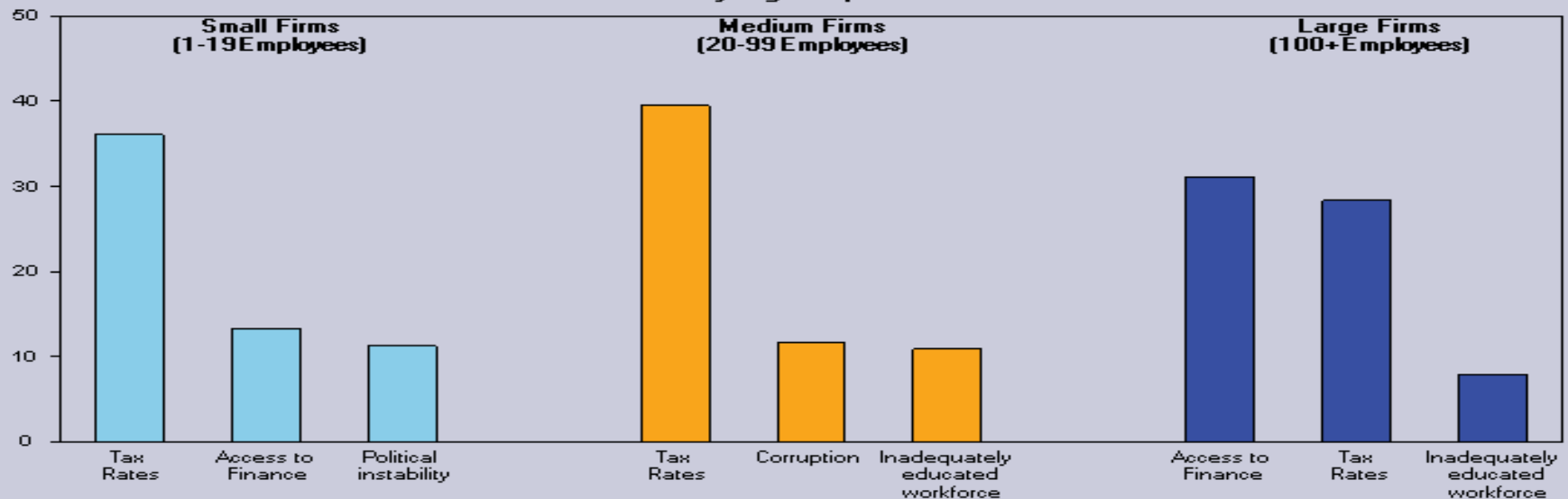

RF'deki İş Çevresi'ndeki Sorunlar(2012)

Percent of Firms Identifying the problem as the Main Obstacle

Percent of Firms Identifying the problem as the Main Obstacle

Dünya Bankası 2008/2009 Yatırım Araştırması

İş Ortamının Temel Engelleri (2008):

finansman erişimi
vergi oranları
yetersiz eğitilmiş işgücü
siyasi istikrarsızlık
enformel sektör
işgücü düzenlemeleri
lisans ve izinler
yolsuzluk
gümrük ve ticari
düzenlemeler
elektrik

İş Ortamının Temel Engelleri (2009):

finansman erişimi
vergi oranları
yetersiz eğitilmiş işgücü
siyasi istikrarsızlık
enformel sektör
işgücü düzenlemeleri
lisans ve izinler
yolsuzluk
vergi idaresi
karaya erişim